

ВКЛАД В.Ю. ЧАГОВЦЯ В РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ

Янчик Г.В., доцент

СумДУ, медичний інститут,

кафедра фізіології і патофізіології з курсом медичної біології

В квітні цього року виповнюється 134 роки з дня народження видатного вченого – Василя Юрієвича Чаговця, який вписав славу сторінку в історію розвитку вітчизняної фізіології. Він народився на хуторі с. Зарудня Роменського повіту Полтавської губернії в сім'ї землеміра та вчительки. Відомості про його юнацькі роки та особисте життя дуже скупі. Проте відомо, що майбутній вчений закінчив гімназію з золотою медаллю в м. Києві. В 1892 році він вступив до Петербургської Військово-медичної академії. Ще в студентські роки увагу В.Ю. Чаговця привернули дослідження електричних потенціалів, які проводились в лабораторії проф. І.Р. Тарханова. Напрямок наукових досліджень В.Ю. Чаговця був визначений популярною на той час теорією електролітичної дисоціації іонів Арреніуса. Василь Юрієвич спробував застосовувати цю теорію для пояснення механізму виникнення електричних потенціалів в м'язевих та нервових волокнах. Ця ідея була настільки новою та обґрунтованою, що стала предметом наукових досліджень електричних явищ в тканинах протягом наступних 100 років. Результатами своїх досліджень В.Ю. Чаговець на засіданні в клініці нервових хвороб Петербургської Військово-медичної академії, яку очолював тоді видатний вчений проф. В.М. Бехтерев. Згодом за матеріалами наукових досліджень вийшла з друку монографія В.Ю. Чаговця “Очерк електричних явищ на живих тканинах з точки зору новітньої фізико-хімічної теорії”, яка принесла йому світове визнання.

З 1909 по 1935 рік В.Ю. Чаговець очолював кафедру фізіології в Київському університеті, а згодом і в Київському медичному інституті. В цей час наукові дослідження під його керівництвом велись в декількох напрямках: продовжуються дослідження механізмів збудження в м'язевих та нервових волокнах, розпочинається вивчення секреторної функції шлунково-кишкового тракту. Одночасно професор В.Ю. Чаговець розробляє ще одну актуальну тему: “Хімічна координація фізіологічних функцій та її роль в медицині”. Адміністративна робота забирає багато часу. В зв'язку з цим В.Ю. Чаговець відмовляється від завідування кафедрою, залишаючись на посаді професора, продовжує наукову роботу. В медичному світі великий інтерес викликають його роботи про вплив секретина на виділення підшлункового соку, гуморальна регуляція моторики шлунка та найбільшим надбанням медичної науки залишається іонна теорія електрогенезу біопотенціалів та конденсаторна теорія подразнення.

В травні 1941 року В.Ю. Чаговця не стало.